

Nyheder om cirkulær økonomi og producentansvar

Line Marie Pedersen
Partner

Christine Rahbek Lindhard
Advokat, Senior Associate

Mange virksomheder bliver ramt økonomisk af producentansvar i de kommende år. Altså princippet om, at den, der indfører et produkt til en medlemsstat, skal betale for produktets ansvarlige affaldsbehandling.

Princippet bag producentansvaret er, at man som virksomhed er ansvarlig for egen forurening, og derfor indebærer producentansvaret, at den der har produceret og/eller importeret et produkt også har ansvaret for at betale for miljørigtig affaldsbehandling af produktet. Tanken er også, at man ved at pålægge producenterne en finansiell og/eller organisatorisk rolle i affaldsbehandlingen sikrer, at producenter producerer produkter med længere levetider og genbrug og genanvendelse for øje for at mindske egne omkostninger til affaldsbehandlingen.

Reglerne om cirkulær økonomi og producentansvar pibler frem – og vi følger dem tæt. Der er store nyheder på vej både vedrørende emballage, batterier og WEEE – men vigtigst at alt kom EU's længe ventede forslag til at indføre producentansvar for tekstiler igår.

Hvor skal man starte som virksomhed? Start med at finde ud af, om I bliver omfattet - af hvad og hvornår. Så lave en business case på, hvor meget affald jeres produkter bliver til, og hvad det vil koste i producentansvar. Overvej dernæst om der er alternativer, der kan svare sig økonomisk og/eller i forhold til at gøre jeres produkt mere bæredygtigt. Med andre ord - spørg jer selv, om I kan få jeres produkter til at holde længere, være nemmere at reparere, om I kan skære ned på emballage og engangsplast, om I kan tage jeres produkter retur og genbruge dem i deres produktion.

Vi giver her et par nedslag om udviklingen på området.

EU starter lovgivningsproces om producentansvar for tekstiler

Den 5. juli 2023 fremsatte EU-kommissionen det længe ventede forslag til at indføre producentansvar for tekstiler. Det foreslåede producentansvar er en væsentlig del af EU's Circular Economy Action Plan, som skal medvirke til opfyldelse af EU's Green Deal.

Producentansvaret vil gælde for tekstiler, tekstil-relaterede produkter og fodtøj, som er nærmere angivet på et bilag til affaldsrammedirektivet, som er det direktiv, hvor reglerne indsættes.

Producentansvaret gælder for bl.a. producenter af tekstilvarer, importører (hvad enten de sælger under eget brand eller andre brands) og sælgere af tekstiler ved fjernsalg. Det vil altså ramme en stor del af dem, der forhandler tekstilvarer og fodtøj. Der indsættes en minimumsstørrelse for virksomheder, således at helt små tekstilvirksomheder ikke rammes.

Det vil være op til de enkelte medlemsstater at implementere producentansvaret efter de almindelige regler om udvidet producentansvar.

Der stilles dog krav om, at der skal være en kollektiv ordning (producer responsibility organisation), som løser producenternes opgaver. Normalt er det frivilligt, om medlemsstaterne stiller krav om en kollektiv løsning af producentansvaret. Producentansvar for tekstiler – og særligt tekstiler solgt ved fjernsalg – må nok antages at have en større risiko for såkaldte "free-ridere", som inden for alle producentansvar er et omdiskuteret emne. Altså hvordan man sikrer, at alle bidrager med det, de skal. En obligatorisk kollektiv opfyldelse af producentansvaret kan efter vores vurdering bidrage til at imødegå free-ridere.

På den baggrund vil vi forvente, at det organisatoriske ansvar (fx ansvar for at etablere afleveringssteder til tekstilaffald) ligger hos en kollektiv ordning, og at de enkelte producenter primært vil opleve producentansvaret som en betaling, der skal ske til den kollektive ordning

Under alle omstændigheder står det klart, at de omfattede producenter som minimum skal dække omkostningerne til indsamling (herunder fra socialøkonomiske virksomheder), transport, sortering, forberedelse til genbrug, undersøgelser, informationskampagner, dataindsamling og støtte til forskning i bedre sorteringsprocesser.

Forslaget indeholder også andre tiltag – det vigtigste værende konkrete krav om at medlemsstaterne reducerer madspild.

Forslaget vedtages af EU-parlamentet og rådet. Hvis ikke parlamentet og/eller rådet er enige i dele af forslaget, så løses det som regel i såkaldte trilogforhandlinger mellem kommissionen, parlamentet og rådet, hvorpå forslaget behandles i parlamentet og derpå i rådet.

Forslaget kan ses [her](#).

Lovforslag om det danske producentansvar for emballage er i høring

I vores seneste [nyhedsbrev](#) om producentansvar beskrev vi, hvordan implementeringen af det danske producentansvar for emballage er i fuld gang.

Implementeringen forsætter, og i øjeblikket er et udkast til lovforslag om producentansvar for emballage og engangsplast i høring. Lovændringen skal sikre gennemførelse af den politiske aftale om producentansvar for emballage fra august 2022.

Hovedpunkterne i producentansvaret for emballage bliver:

- Emballageaffald fra husstande indsamles fra kommuner og afleveres til de producentansvarlige som skal tage sig af den videre affaldsbehandling. De producentansvarlige pålægges et gebyr for kommunernes affaldsbehandling. Der skal ved forhandling fastsættes et serviceniveau for kommunernes arbejde. Producenterne tildeles forskellige geografiske områder (kommuner), hvor de skal afhente affald.
- Virksomheder skal selv foranstalte indsamling, transport og behandling af emballageaffald. De producentansvarlige skal afholde omkostningerne til det. Altså er producentansvaret alene finansielt på dette område. Producenterne tildeles forskellige geografiske områder (kommuner), hvor de skal afholde omkostninger.
- Affald skal sorteres i de affaldsfraktioner, der sorteres i i dag.
- Kollektive ordninger til opfyldelse af producentansvar skal godkendes.
- Det vil være muligt at etablere egne tilbagetagingsordninger – dvs. at man selv afhenter sine produkter, når de bliver til affald.
- Små producentansvarlige, som markedsfører mindre end 8 tons emballage årligt tildeles ikke et område, hvor de har et organisatorisk eller finansielt producentansvar. I stedet pålægges de et håndteringsgebyr.
- Der betales et gebyr til staten til brug for oplysningskampagner mv.
- Der fastsættes overgangsregler som sikrer, at kommunerne ikke får strandede omkostninger grundet allerede indgåede kontrakter om affaldshåndtering.
- Som led i en strømning af affaldsområdet kan producenterne pålægges at behandle ikke-emballageaffald, men de kan ikke pålægges omkostningerne i den forbindelse. Med andre ord skal kommunerne refundere producenternes omkostninger hertil.

Producentansvaret vil træde i kraft 1. januar 2025. Udkastet til lovforslag kan ses [her](#), og der kan afgives høringsbemærkninger frem til 30. august 2023.

Batteriforordningen er vedtaget af EU-parlamentet

Batteriforordningen, som har været forhandlet siden 2020 er blevet vedtaget af EU-parlamentet, og forventes snart også vedtaget af Rådet. Herefter vil der ikke gå længe, før forordningen træder i kraft – men mange af reglerne træder dog først i kraft senere.

Formålet med forordningen er at livcyklusregulere alle typer af batterier, således at de kan anvendes mere cirkulært. Man taler om, at batterier skal have flere liv, og at man skal genbruge og genanvende materialer mest muligt. Et par væsentlige nedslagspunkter er:

- Krav om carbon footprint declaration.
- Krav til hvor stor en andel af materialer og råstoffer, der skal være genbrugte.

- Batteri due diligence, som er underlagt tredjepartsverifikation.
- Mærkningskrav.
- Batteripas som er en QR-kode, der giver oplysninger om batteriet. Dette svarer til de produktpas, EU vil indføre for alle produkter undtagen mad.
- Producentansvar – og nyt autorisationskrav i den forbindelse. Der vil også komme større gennemsigtighed i forhold til valg af leverandører.

Vi laver en uddybende nyhed, når forordningen træder i kraft.

EU-dom medfører ændring af WEEE-direktivet

EU-Kommissionen har den 7. februar 2023 fremsat forslag til ændring af direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (bedre kendt som WEEE-direktivet).

Forslaget medfører en opdeling i starttidspunkterne for det finansielle producentansvar for de visse former for affald af elektriske og elektroniske udstyr, herunder solceller.

Med andre ord vil de producentansvarlige slippe for at betale for affaldsbehandlingen af solceller eller affald fra visse elektronikprodukter, hvis et produkt er bragt i omsætning inden for EU før nogle bestemte datoer. Det drejer sig om:

1. De producentansvarlige skal ikke afholde omkostninger til elektroniskrot angivet på direktivets bilag 1 (undtagen solceller), der er bragt i omsætning efter 13. august 2005. Det drejer sig eksempelvis om husholdningsapparater, it- og teleudstyr, værktøj, lejetøj, medicinsk udstyr mv.
2. De producentansvarlige skal ikke afholde omkostninger til skrot af solceller der er bragt i omsætning efter 13. august 2012.
3. De producentansvarlige skal ikke afholde omkostninger til elektroniskrot angivet på direktivets bilag 3, der er bragt i omsætning efter 15. august 2018. Det kan dreje sig om nogle af de samme typer produkter, som under pkt. 1.

Bragt i omsætning betyder i den sammenhæng, den første gang et produkt blev tilgængeliggjort inden for EU i professionelt øjemed.

Ændringsforslaget medfører derfor en lempelse af det producentansvar, der gælder i WEEE-direktivet.

For at sikre, at de producentansvarlige får gavn af lempelserne, skal der fremover ske mærkning af de produkter, de producentansvarlige har et finansielt ansvar for – altså produkter bragt i omsætning efter de angivne datoer.

Ændringsforslaget til WEEE-direktivet har rod i en dom af 25. januar 2022 fra EU-Domstolen vedrørende WEEE-direktivet. EU-domstolen udtalte, at direktivet gjaldt med tilbagevirkende kraft for solceller, hvilket EU-Domstolen vurderede kunne være uforeneligt med retssikkerhedsprincippet. Dette princip indebærer at loven anvendes klart, præcist og forudsigeligt.

Det har EU-kommissionen altså taget konsekvensen af ved fremsættelsen af direktivforslaget.

Forslaget til ændring af WEEE-direktivet vil træde i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Forslaget til ændring af WEEE-direktivet kan findes [her](#). Den omtalte dom fra EU-Domstolen kan findes [her](#).

Fagområder	Planforhold, arealanvendelse og miljøforhold
------------	--

Sektorer	Consumer Goods and Retail
----------	---------------------------
